Amor

Per PepMaria el dc., 16/01/2013 - 09:00

"T'estimo!" Quantes vegades, i en quins contexts tan diferents es diu o es pensa aquesta frase... La paraula amor abraça tantes realitats que té el perill de quedar desfigurada. Una classificació aclaridora és la que distingeix tres tipus d'amor, significats amb tres termes grecs: eros, filía, agapé. Eros és l'amor en què la persona estimada m'inspira desig de possessió o d'estar amb ella, perquè la seva proximitat em genera plaer/benestar. És el típic de l'amor sexual, però també s'usa per a altres formes d'atracció dirigides cap gent a qui atribuïm molt de valor: per exemple, l'atracció cap a persones amb poder ("l'eròtica del poder").Filía és l'amor d'amistat. Em trobo bé amb algú perquè compartim gustos, aficions, interessos... Aquí la gràcia és que l'amistat no té raons massa clares: simplement, passa que ens agrada trobar-nos, parlar, jugar... Tot i que el seu fonament té quelcom de misteriós, l'amistat es pot treballar o cultivar, dedicant-hi temps: "tenir cura dels amics".Agapé és una paraula que, en la tradició cristiana, descriu una relació en què la persona estimada no sembla d'entrada digna de ser valorada; però el fet que algú l'estimi, li confereix valor. Un exemple d'agapé: la primera vegada que la Mare Teresa va recollir un pobre dels carrers de Calcuta, el pobre li va preguntar: "Per què m'ho fas això". Ella li va contestar: "Perquè t'estimo". La Mare Teresa segurament no sentia massa eros envers aquella persona, ni se sentia amiga d'aquell pobre; en canvi, el gest de recollir-lo del carrer li estava retornant la consciència d'una dignitat i un valor que el pobre havia oblidat. I la pròpia Mare Teresa era capaç de revifar la dignitat esmorteïda d'aquella persona perquè sentia que, més enllà de les circumstàncies deplorables en què es trobava, aquell pobre tenia un valor infinit, una dignitat immensa. Era un ésser estimat per Déu, un regal de Déu a la humanitat. Un regal de Déu per a ella. I ella podia contestar naturalment la pregunta del pobre desconcertat: "Perquè t'estimo". De vegades, aquestes tres dimensions de l'amor s'han contraposat: sobretot eros i agapé. Però aquestes dues dimensions es poden connectar íntimament. Parlant dels escrits de St Agustí, la filòsofa Martha Nussbaum afirma:"Escoltem sospirs de desig i gemecs de profunda desolació. Escoltem cançons d'amor composades en plena angoixa, mentre el cor del cantant es tensa amunt en ple desig. Escoltem d'una fam que no pot ser satisfeta, d'una set que turmenta, del gust del cos d'un amant que encén una enyorança inexpressable. Escoltem d'una obertura que desitja penetració, d'un cos ardent que inflama el cos i el cor. Totes són imatges d'una passió eròtica profunda. Totes són imatges de l'amor cristià".Vist des d'un altra perspectiva, eros, filía i agapé es poden considerar tres ingredients que es combinen en diverses proporcions en cada relació concreta: pares-fills, parella, mestre-deixeble, veïns, companys de feina, membres d'un grup de lleure, membres d'una comunitat de valors o religiosa, etc. D'altra banda, a mesura que una relació específica avança en el temps, algun d'aquests tres components pot variar d'intensitat: potser la Mare Teresa va començar la relació amb aquell pobre sobretot basada en l'agapé, i amb el temps va créixer entre ells la filía (o, com es diu avui, el "feeling") entre tots dos. *Apèndix - Sobre l'agapé* - Al Nou Testament, agapé apareix en dos textos centrals. Un text clàssic de Sant Pau (1Cor 13,2.4-8a) defineix les actituds que composen l'amor, i remarca la importància primordial d'aquest amor:"Si tingués el do de profecia i penetrés tots els designis amagats de Déu i tot el coneixement, si tingués tanta fe que fos capaç de moure muntanyes, però no estimés, no seria res (...) L'amor [*agapé*] és pacient, és bondadós, no té enveja, no és altiu ni orgullós, no és groller ni egoista, no s'irrita ni es venja, no s'alegra de la mentida, sinó que troba el goig en la veritat; tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta. L'amor no passarà mai."El segon text és de la 1 ª Carta de Joan (1Jn 4, 7-8). Fa el pas de definir Déu mateix com a *agapé*, i d'afirmar que en el fons conèixer Déu consisteix a estimar."Estimats meus, estimem-nos els uns als altres perquè l'amor [*agapé*] ve de Déu; tothom qui estima ha nascut de Déu i coneix Déu. El qui no estima no coneix Déu perquè Déu és amor [*agapé*]."